



N° du dossier S. P. 2.915.488
N° van het dossier O.V.
N° du dossier S. E. 513 422
N° van het dossier V.D.



152

Taxe
communale
5 Fr.

PERMIS DE TRAVAIL
ARBEIDSVERGUNNING

N° 926545

délivré à
Afgeleverd aan

dé le
gehoren de

12-mars 1934

Αγορά - Εργασία

Οι Έλληνες εργάτες προσλήφθηκαν στα ανθρακωρυχεία του Βελγίου ως «βοηθοί ανειδίκευτοι δια το βάθος». Η φύση της εργασίας τους ήταν εξαιρετικά σκληρή.

Έπρεπε να κατεβαίνουν σε βάθος 1200 μέτρων μέσα στη γη και να δουλεύουν σε χαμηλοτάβανες στοές, συχνά γεμάτες νερό, μουσκεμένοι στον ιδρώτα και με τη σκόνη του κάρβουνου να κολλάει στο δέρμα τους.

Η υπόγεια αυτή εργασία έκρυβε θανάσιμους κινδύνους για τη ζωή τους. Αποτροπιαστικές ήταν οι ξαφνικές κατολισθήσεις χωμάτων που μπορούσαν μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα να τους θάψουν ζωντανούς. Σε πολλούς η κάθοδος στις στοές ήταν μια εμπειρία ιδιαίτερα οδυνηρή.



Ανθρακωρύχος συντηρώντας τον τεχνικό εξοπλισμό μέσα στις στοές

«Μόλις τελείωσα τη στρατιωτική μου θητεία το 1962, για οικονομικούς λόγους αλλά συνάμα και για περιπέτεια αποφασίσαμε με πέντε χωριανούς μου να μεταναστεύσουμε. Μέσω του Γραφείου Ευρέσεως Εργασίας του Ηρακλείου Κρήτης βρεθήκαμε στην Αθήνα και από εκεί, με άλλους 26, αεροπορικάς στο Βέλγιο. Είχαμε υπογράψει ατομική σύμβαση εργασίας για ένα χρόνο με το ανθρακωρυχείο Saint Louis στην περιοχή Σαρλερουά.

Εργαστήκαμε τρεις μήνες, επειδή όμως η δουλειά ήταν εξουθενωτική και τα ατυχήματα πολλά, αποφασίσαμε να διακόψουμε το συμβόλαιο και να φύγουμε. Αλλά η διεύθυνση της εταιρείας μας κρατούσε τα διαβατήρια και δεν ήθελε να τα επιστέψει πριν τελειώσει ο χρόνος της σύμβασης. Αυτό για να αποτρέψει πρόωρη αναχώρηση από το ανθρακωρυχείο. Αποφασίσαμε να κατεβούμε σε απεργία. Για τρεις ημέρες δεν πηγαίναμε στη δουλειά. Μας απειλούσαν ότι θα μας διώξουνε από την πανσιόν όπου μέναμε. Απευθυνθήκαμε τότε στο Ελληνικό Προξενείο του Σαρλερουά. Τότε δέχτηκε να μεσολαβήσει στη διεύθυνση του ανθρακωρυχείου ο Έλληνας ιερέας της ενορίας μας. Φρόντισε να μας δοθούν πίσω τα διαβατήρια και να υπογραφούν νέα συμβόλαια» (Γιώργος Κουτεντάκης).

Από τους 20.000 περίπου Έλληνες ανθρακωρύχους που στρατολογήθηκαν από το 1953 έως το 1964 και εργάστηκαν έστω και για λίγο καιρό στα ορυχεία, το 82,5% περίπου εγκατέλειψε τα ορυχεία μέχρι το 1966.

«Τον Οκτώβριο του 1962 πήρα από το Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας της Λάρισας κάρτα μετανάστευσης για το Βέλγιο. Περίμενα κάποιους μήνες και μετά με κάλεσαν να περάσω από υγειονομική επιτροπή. Μαζί με άλλους χωριανούς μου βρέθηκα στον Πειραιά και από εκεί με πλοίο μας πέρασαν στο Brindisi της Ιταλίας. Μας βάλανε σε τρένο και μας φέρανε στα ανθρακωρυχεία του Μπέρνινγκεν.

Εκεί οι συνθήκες εργασίας ήταν εξαιρετικά δύσκολες. Έπρεπε καθημερινά να κατεβαίνουμε σε βάθος 1000 μέτρων στις στοές μέσα στη γη. Τρεις μήνες εργάστηκα στα ανθρακωρυχεία και μετά με μια ομάδα φίλων σπάσαμε το συμβόλαιο και ήρθαμε στην Ολλανδία» (Κώστας Κορδαλής).



Το ανθρακωρυχείο του Μπέρνινγκεν

Όλοι οι μετακινούμενοι με οργανωμένο τρόπο Έλληνες εργάτες εφοδιάζονταν στο Βέλγιο με ετήσια άδεια εργασίας (τύπου Β) για αποκλειστική απασχόληση στα ανθρακωρυχεία. Ο κάτοχος έπρεπε να δουλέψει πέντε τουλάχιστο χρόνια στα ορυχεία για να μπορέσει στη συνέχεια να πάρει νέα άδεια εργασίας (τύπου Α) που του έδινε το δικαίωμα να εργαστεί σε όποιο τομέα της οικονομίας επιθυμούσε. Μετά το 1962 το απαιτούμενο χρονικό διάστημα των πέντε ετών για χορήγηση άδειας τύπου Α μειώθηκε στα τρία χρόνια.

Στη δεκαετία του 1950 ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός των Ελλήνων μεταναστών στο Βέλγιο ήταν αποκλειστικά ανδρικός. Από τη δεκαετία του 1960 άρχισαν να συμμετέχουν και οι γυναίκες στη μισθωτή εργασία.

Το 1961, το 90% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού των Ελλήνων στο Βέλγιο ήταν εργάτες. Από τους 2.978 εργάτες, οι 2.420 (δηλαδή το 81%), ήταν ανθρακωρύχοι. Οι υπόλοιποι, όπως και οι ολιγάριθμες εργάτριες, εργάζονταν στη μεταλλουργία και σε μεταποιητικές βιομηχανίες.



Έλληνες ανθρακωρύχοι με τον εξοπλισμό τους

Από απογραφές των ετών 1961, 1970 και 1981
προκύπτει ο παρακάτω πίνακας:

Έτος	Ενεργός πληθυσμός	% / συνόλου πληθυσμού	Άνδρες	% / συνόλου ανδρών	Γυναίκες	% / συνόλου γυναικών	% α.ε.π./ σ.ο.ε.π.*
1961	3.573	36,5	3.260	57	313	8	91
1970	8.487	38	5.696	48	2.791	27	67
1981	8.486	40	5.335	47	3.151	32	63

* ανδρικός οικονομικά ενεργός πληθυσμός/συνόλου οικονομικά ενεργού πληθυσμού

Πηγή: Λίνα Βεντούρα 1999, 175

Το 1970, το ποσοστό των Ελλήνων ανθρακωρύχων είχε μειωθεί στο 23,5% του συνόλου που εργαζόταν το 1961. Οι υπόλοιποι είχαν μετατοπιστεί σε άλλους οικονομικούς τομείς (μεταλλουργία, μεταποιητικές βιομηχανίες, εμπόριο, επισκευές, εστιατόρια κ.λπ.).

Από τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό των Ελλήνων αυτή την εποχή, ένα ποσοστό 5% έμεινε άνεργο.

Το 1981 μόνο ένα ποσοστό 12% των Ελλήνων εργατών εξακολουθούσε να εργάζεται στα ανθρακωρυχεία. Ταυτόχρονα το ποσοστό των ανέργων, μετά την εκδήλωση της οικονομικής κρίσης στη δεκαετία του 1970, έφτασε το 26%. Ένας αρκετά σημαντικός αριθμός μεταναστών παλιννόστησε, ενώ μερικοί έφυγαν προς τη γειτονική Γερμανία.

Απ' αυτούς που παρέμειναν στο Βέλγιο πολλοί μετακινήθηκαν στα μεγάλα αστικά κέντρα και ιδιαίτερα στις Βρυξέλλες και ρίχτηκαν στην περιπέτεια των επιχειρήσεων. Προσφιλέστερη επιχείρηση αποδείχτηκαν τα ελληνικά εστιατόρια.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η εξέλιξη της επαγγελματικής σύνθεσης των Ελλήνων μεταναστών στο Βέλγιο:

Έτος	Εργοδότες, ελεύθεροι επαγγελματίες, στελέχη κ.λπ.	Υπάλληλοι	Εργάτες	Βοηθοί	Άγνωστο
1961	145	162	3.230	30	6
1970	629	628	6.682	118	11
1981	978	1.077	3.921	162	-

Πηγή: Λίνα Βεντούρα 1999, 176



Από την επίσκεψη της βασίλισσας Φρειδερίκης σε ένα ανθρακωρυχείο το 1958

Σύμφωνα με την απογραφή που έκανε η Στατιστική Υπηρεσία του Βελγίου το 1991, διαμορφώνεται ο παρακάτω πίνακας που παρουσιάζει τις κοινωνικοοικονομικές κατηγορίες Ελλήνων στο Βέλγιο:

Κατηγορίες	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
Συνταξιούχοι και προσυνταξιούχοι	1.844	1.373	3.217
Άνεργοι	996	1.079	2.075
Ειδικευμένοι εργάτες του ιδιωτικού τομέα	1.252	367	1.619
Φοιτητές	471	435	906
Ανεξάρτητοι επαγγελματίες, έμποροι, επιχειρηματίες	530	204	734
Διευθυντές εταιρειών, εργοδότες	200	60	260
Ανώτερα στελέχη στον ιδιωτικό τομέα	157	75	232
Ανώτερα στελέχη στο δημόσιο τομέα	72	43	115
Σύνολα	5.522	3.636	9.158

Πηγή: Α. Αλεξίου 1997, 23

Σήμερα πέρα από τους «παραδοσιακούς» μετανάστες της δεκαετίας του 1950 και 1960, ζουν και εργάζονται στο Βέλγιο υπάλληλοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπάλληλοι ελληνικών υπηρεσιών, τμημάτων της πρεσβείας, Τραπεζών, επιχειρηματίες, φοιτητές κ.λπ.

Στην Ολλανδία, οι εταιρείες που απασχόλησαν Έλληνες εργάτες ήταν: De Vries Robbé στο Χόρινχεμ και Αϊντχόβεν, Good Year και T.K.T. (Tilburgse Katoen Spinnerij) στο Τίλμπουργκ, Philips στο Χίλβερσουμ, Μπιλτχόβεν και Χόρινχεμ, Roysco, Aluminium και Ακαδημαϊκό Νοσοκομείο στην Ουτρέχτη, NYMA στο Νάιμεγκεν, SBB στο Χελέιν, Royal Sfinx στο Μάαστριχτ, Gasmeterfabriek στο Ντόρντρεχτ, Droogdok στο Ρότερνταμ, Leder Fabriek στο Οϊστερβάικ, NFK στο Αλμπλασερντάμ και BATA στο Μπέστ.

**Για όσους ξέρουν
να γλεντάνε...**



Ανακαλύψτε και με πολλές ευκαιρίες, της περιπέτειας και από τα δικά σας, για να αποκτήσετε αξιολογικές εμπειρίες με φαγητά, μουσική, ποτά, κούρα και από τα υπόλοιπα...

**CHAMPS
ELYSEES**

Taverne - Restaurant - Piano Bar - Live Music

Ανοικτό
24 ώρες
χωρίς διακοπή

Boulevard d'Anvers 19A - 1000 Bruxelles
Tél. (02) 218.11.49 - Fax (02) 219.30.96



Cobra Car

Cobra Car

Achat - Vente - Occasions toutes marques

Rue Heyvaert 131 / 132
1080 Bruxelles

Tél. - Fax
02/523.28.78

RESTAURANT GREC

APOLLON

Chet NICO

RUE DES SOLDATS 129
coin rue de Grand-Signé
BRUXELLES-SAINTE-AGATHE
TEL. (02) 46.95.51

* Spécialité de grillades dans nos autres locaux

Entrevue gratuite pour le M.E.

Fermé le jeudi

SNACK - FRITERIE

Macédonien

PETITE RESTAURATION
Plats à emporter

Ouvert tous les jours
de 11 h à 15 h et de 18 h à 24 h
Fermé le mercredi

12, RUE A. JONAS - (SCHEUT) 1070 BRUXELLES

το μελτεμι

CD's - Kado's - Boeken - Tickets

To Meltemi, Griekse winkel
Amsterdamsstraatweg 96
3513 AK Utrecht
Tel./Fax (030) 2 31 621

Friterie - Restaurant
Gyros - Pitas

"Chez Nicolas"

Ouvert de 11h00 à 14h30
et de 18h00 à 23h00
Samedi, dimanche et jour férié
de 18h00 à 23h00
Fermé le lundi

Rue Wayez, 16
1070 Bruxelles

Tél. (02) 523.52.31

CAFE - RESTAURANT

"AU BON CŒUR"
" Η ΚΑΛΗ ΚΑΡΔΙΑ "

SPECIALITES HELLENIQUES
PETITS OS "KOKKALAKIA"

Ouvert de 12h. à 15h.
et de 18h. à 23h.30
Fermé le lundi

PLACE DE BETHLEEM, 9
1060 BRUXELLES
TEL. 537 04 47



Ανθρακωρύχος λίγο μετά τη λήξη της βάρδιας

«Οι Έλληνες εργαζόμενοι στις εγκαταστάσεις της βιομηχανίας De Vries Robbé και Betondak, ως ανειδίκευτοι εργάτες, είχαν να εκτελέσουν βαριά χειρωνακτική εργασία. Στα διάφορα τμήματα των δύο εργοστασίων εργάζονταν σε βάρδιες στην παραγωγή σωμάτων καλοριφέρ, αλουμινοκατασκευών, σιδερένιων δομικών στοιχείων, τσιμεντένιων αγωγών και προκατασκευασμένων μπετοσκεπών. Μερικοί μπορούσαν να ειδικευτούν ως ηλεκτροκολλητές και κόφτες μετάλλων. Για την εξυπηρέτηση των Ελλήνων εργατών, αλλά και για τη δική της διευκόλυνση, η εταιρεία είχε διορίσει δύο Έλληνες διερμηνείς, τον έναν για τους εργαζόμενους στο Betondak και τον άλλο για τους εργαζόμενους στο De Vries Robbé, διότι όπως είναι γνωστό, υπήρχε έντονο γλωσσικό πρόβλημα. Σημαντικό ήταν το γεγονός ότι η εταιρεία, εκτός από τον κανονικό μισθό, χορηγούσε ετησίως στον κάθε Έλληνα εργάτη δωρεάν εισιτήριο (σιδηροδρομικό) μετ' επιστροφής για Ελλάδα, καθώς και μια βδομάδα επιπλέον άδεια με αποδοχές. Επίσης χορηγούσε μηνιαίως κι ένα βοήθημα στα έξοδα διατροφής και στέγασης. Για την ψυχαγωγία των Ελλήνων η εταιρεία διοργάνωνε εκδρομές και διασκεδάσεις με ελληνικά χορευτικά συγκροτήματα» (Βασίλης Ζουλφουκαρίδης).

«Έπιασα το 1968 δουλειά στο εργοστάσιο Elbrina στην πόλη Leerdam που έφτιαχνε γυναικεία εσώρουχα. Το εργοστάσιο απασχολούσε 80 εργάτριες. Στον τομέα του ραψίματος, όπου δούλευα εγώ, ήμασταν 50 γυναίκες. Απ' αυτές οι 8 ήταν Ελληνίδες. Δουλεύαμε όλη την ημέρα μπροστά στη ραπτομηχανή. Συμβόλαιο δεν μας είχαν κάνει. Τα αφεντικά μας συμπεριφέρονταν καλά όπως και στις Ολλανδέζες συναδέλφους μας. Το μόνο πρόβλημα ήταν η γλώσσα γιατί πολλές φορές δεν μπορούσαμε να καταλάβουμε τι μας ζητούσαν να κάνουμε...» (Ελένη Νάστου).

«Εκείνο τον καιρό οι Έλληνες που ήταν στην Ουτρέχτη ήταν αγρότες. Συνήθισμένοι να δουλεύουν έξω στο ύπαιθρο, στον καθαρό αέρα, στον ήλιο και στο φως, έπρεπε τότε να δουλέψουν μέσα σε εργοστάσιο, έχοντας πάνω από το κεφάλι τους τον αυστηρό και ξένο εργοδηγό. Σε μια δουλειά που δεν την ήξεραν. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να αρρωσταίνουν συχνά από διάφορες ψυχοσωματικές αρρώστιες. Μερικοί είχαν κλειστεί και σε ψυχιατρείο. Ήταν αρκετοί που τρελάθηκαν και τους έστειλαν στην Ελλάδα... Τότε είχαν το πρώτο θύμα από ατύχημα στο εργοστάσιο. Ήταν ένας νέος άνθρωπος από τη Χαλκιδική. Δεν του δώσανε τις κατάλληλες οδηγίες από την επιχείρηση, έγινε έκρηξη στο φούρνο και κάηκε ολόκληρος. Ήταν η πρώτη κηδεία που θρήνησε ο Ελληνισμός της Ουτρέχτης...» (Δ. Σιδέρη, Πατρίδες, 1992, 105,114).

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26



121

Η παγκόσμια οικονομική ύφεση στη δεκαετία του 1970 είχε αντίκτυπο και στην Ολλανδία. Από το 1974 και μετά, πολλά εργοστάσια έκλεισαν. Παράλληλα, με την εξέλιξη της τεχνολογίας, καταργήθηκαν χιλιάδες θέσεις εργασίας ανειδίκευτων εργατών στον τομέα της βιομηχανίας.

Στη δεκαετία του '80 η ανεργία στον εργατικό κλάδο συνεχίστηκε. Ο δείκτης ανεργίας των Ελλήνων ήταν απ' τους υψηλότερους.

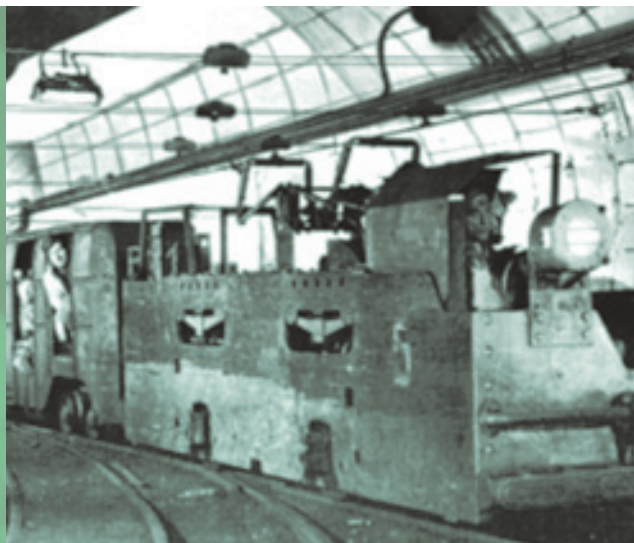


Οι εγκαταστάσεις του εργοστασίου KNF στην πόλη Αλμπλασερντάμ που απασχολούσε πολλούς εργάτες από τα βόρεια γεωγραφικά διαμερίσματα της Ελλάδας

Εξέλιξη του δείκτη ανεργίας Νοτιοευρωπαίων στην Ολλανδία, κατά εθνικότητα και φύλο, 1979-1986

Έτος	Έλληνες		Ιταλοί		Γιουγκοσλάβοι		Πορτογάλοι		Ισπανοί	
	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες
1979	8,1	13,2	7,9	6,8	3,0	8,4	20,1	5,4	3,0	5,0
1980	8,9	8,0	8,1	7,9	3,4	8,1	16,1	4,2	3,4	4,9
1981	10,3	14,7	11,6	11,4	6,6	12,6	13,2	5,7	5,4	8,2
1982	15,9	12,9	16,1	13,9	11,2	16,4	14,1	7,9	7,5	10,2
1983	24,2	24,7	21,7	20,7	24,8	23,0	21,1	14,5	15,9	16,0
1984	25,3	22,9	23,3	23,5	25,6	26,3	24,4	17,4	18,0	18,9
1985	23,7	20,9	24,9	22,0	27,2	26,9	24,7	17,2	18,5	17,6
1986	24,3	22,6	23,8	24,2	23,3	28,2	23,1	16,4	17,8	17,8

Πηγή: F. Lindo 1988, 50.



Μεταφορά του εργατικού δυναμικού με βαγονέτο



Φόρτωση του ορυκτού

Οι τομείς απασχόλησης των Ελλήνων στην ολλανδική αγορά μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1980, σε 4 μεγάλες κοινότητες (Ουτρέχτης, Χόρινχεμ, Ρότερνταμ, Οϊστερβίκ), παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Επαγγελματική σύνθεση των Ελλήνων στην Ολλανδία κατά φύλο, σε ποσοστιαία απόδοση

Τομείς εργασίας	Άνδρες (Α=165)	Γυναίκες (Α=97)
Γεωργία, αλιεία	-	-
Ανθρακωρυχεία	-	-
Βιομηχανία	58	57
Δημόσιες κοινωνικές υπηρεσίες	-	-
Οικοδομικές εργασίες	+	-
Εμπόριο, τουριστικά επαγγέλματα (ξενοδοχεία, εστιατόρια, καφετέριες), επιδιορθώσεις οικοσκευών	16	8
Μεταφορές, αποθήκευση προϊόντων, επικοινωνίες	+	+
Τράπεζες και ασφαλιστικοί οργανισμοί, επιχ/σεις παροχής υπηρεσιών	+	+
Άλλες υπηρεσίες	18	31
Σύνολο	100	100

Παρατήρηση: Το σημείο + δηλώνει ποσοστό ανάμεσα σε 0 και 5 τοις εκατό

Πηγή: H. Vermeulen – M. van Attekum κ.α. 1985, 60.

Στη διάρκεια της δεκαετίας του '80 άρχισε να γίνεται μια σχετική επαγγελματική μετατόπιση από το βιομηχανικό τομέα, στον τομέα των υπηρεσιών και μια μικρότερη μετατόπιση προς το εμπόριο και τα τουριστικά επαγγέλματα (ξενοδοχεία – εστιατόρια – καφετέριες). Η πρώτη μετατόπιση δε σημαίνει τίποτε άλλο παρά τη μετάβαση από βιομηχανικό εργάτη σε καθαριστή. Η δεύτερη όμως μετατόπιση είναι για πολλούς η μετάβαση από βιομηχανικό εργάτη σε ελεύθερο επαγγελματία.

Και στην Ολλανδία, όπως στο Βέλγιο, η προσφορότερη επιχείρηση για τους Έλληνες αποδείχτηκαν τα ελληνικά εστιατόρια.



Από τη δεκαετία του 1970 οι Έλληνες μετανάστες στράφηκαν σε δικές τους επιχειρήσεις. Εδώ, ελληνικό παντοπωλείο με ελληνικά προϊόντα στο Βερβιέ

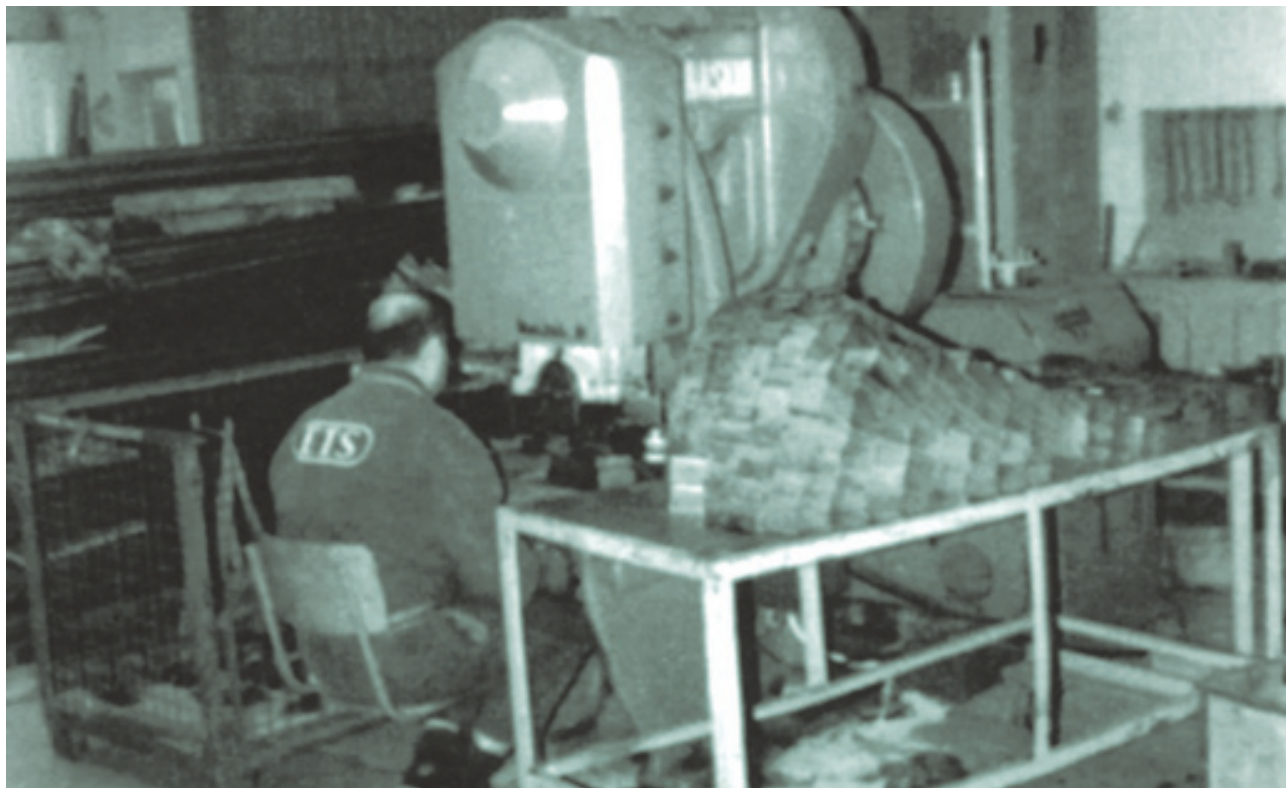
«Στις αρχές του 1980 αποφάσισα να ασχοληθώ με εστιατόρια. Ήταν μια δύσκολη αρχή γιατί δεν γνώριζα πολλά πράγματα σε αυτόν τον τομέα. Όμως τα πράγματα ήρθαν βολικά και το 1981 άνοιξα στην Ουτρέχτη το “Δελφοί”, το πρώτο ελληνικό εστιατόριο στην Ολλανδία. Με την κατάλληλη αρχαιοελληνική διακόσμηση που αντανακλά τη διαχρονική παρουσία της Ελλάδας στην Ευρώπη και την παραδοσιακή κουζίνα, το μαγαζί έχει συνεχώς αυξημένη πελατεία» (Ευθύμιος Γρηγορίου).



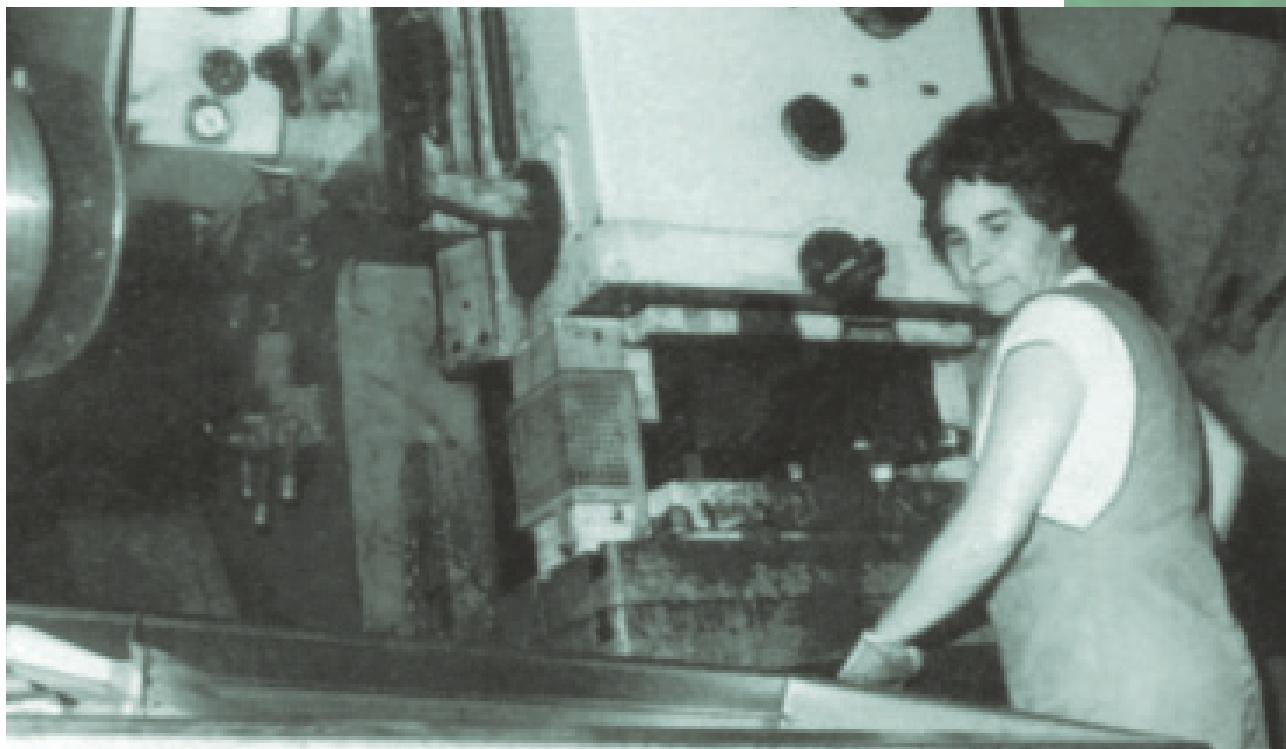
Η ολλανδική βιομηχανία απασχολούσε τις Ελληνίδες ως ανειδίκευτες εργάτριες.
Εδώ, ένα παράρτημα της Philips στο Χόρινχεμ



Ελληνίδες εργάτριες στην ολλανδική παραγωγή



Εργασία στο μεταλλουργείο ETS στις Βρυξέλλες



Εργασία στο εργοστάσιο της Φορντ στην πόλη Γκεντ του Λιμβούργου



Μοντέρνα ελληνικά Café-restaurant που αντανακλούν
τη διαχρονικότητα της ελληνικής παράδοσης



Ελληνίδες εργάτριες στην πόλη Βερβιέ



Από τους συνδικαλιστικούς αγώνες των Ελλήνων εργαζομένων στην Ολλανδία



Από τα μέσα του 1970 η προσφορότερη επιχείρηση για τους Έλληνες μετανάστες αποδείχτηκαν τα ελληνικά εστιατόρια